

สรุปผลการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคภายหลังอุทกภัย (หลังน้ำลด) ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

วันที่ 1 ธันวาคม 2554

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา

1. การเข้าร่วมกิจกรรม

เวลา 08.00 น. ทีมควบคุมแมลงพาหะนำโรคจากศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ 5.4 ปากช่อง ได้รับมอบให้เป็น 1 ใน 30 ทีมพ่นของกรมควบคุมโรค เข้าร่วมกิจกรรมงาน “5 ธันวาคม รวมพลังคนไทย รวมหัวใจถวายพระพรชัยมงคล” ที่ลานพระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร เปิดงานโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยนายยงยุทธ วิชัยดิษฐ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายวิทยา บุรณศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และนายแพทย์ไพจิตร วราจิต ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ปล่อยขบวนคาราวานลงใน 3 เขตของ กทม. คือที่เขตดอนเมือง สายไหม และบางพลัด จังหวัดนนทบุรีที่ อ.ปากเกร็ด จังหวัดปทุมธานีที่หมู่บ้านเมืองเอก และจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเร่งดำเนินการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่น้ำท่วมให้สะอาด โดยเน้นการกำจัดขยะ และกำจัดยุง ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนในขณะนี้ โดยทีมปฏิบัติการฯ ของ สคร.5 (ทีมประเมินสุขภาพสิ่งแวดล้อม และทีมควบคุมแมลงพาหะ) ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในพื้นที่ของ อบต.บางพลับ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

ทีมปฏิบัติการฯ สคร.5 ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ดำเนินงานในพื้นที่หมู่บ้านจัดสรรดิเอ็มเมอรัลด์ โครงการ 4 มีจำนวนครัวเรือนประมาณ 200 หลังคาเรือน อยู่ในเขต ต.บางพลับ และต.อ้อมเกร็ด ซึ่งน้ำเข้าท่วมตั้งแต่วันที่ 19 ต.ค.2554 (ระดับน้ำสูงประมาณ 1.50 เมตร) และระดับน้ำลดลงเข้าสู่ภาวะปกติวันที่ 28 พ.ย.2554 (ยังมีน้ำอยู่ภายในร่องระบายน้ำในหมู่บ้าน) ผู้พักอาศัยเริ่มเข้ามาทำความสะอาด และเป็นพื้นที่ที่มีผู้ป่วยเลือดออกในช่วงเกิดน้ำท่วมสูง

2. การประเมินสุขภาพสิ่งแวดล้อม

ด้านน้ำอุปโภคบริโภค พบว่าทั้งหมู่บ้านใช้น้ำจากการประปานครหลวง โดยสุ่มตรวจคลอรีนอิสระจากน้ำสำหรับการอุปโภคมีปริมาณน้อยกว่า 0.2 ppm ส่วนน้ำบริโภคไม่สุ่มตรวจเนื่องจากน้ำประปาจะผ่านเครื่องกรองของแต่ละหลังคาเรือนก่อนจะนำมาบริโภค

การจัดเก็บและการจัดการขยะ พบว่ายังมีขยะตกค้างอยู่บางส่วน โดยเฉพาะภายในบ้าน เนื่องจากชาวบ้านเริ่มจะเข้ามาทำความสะอาด และใช้วิธีการจัดการขยะด้วยตนเองโดยรวบรวมแล้วขนไปทิ้งบริเวณริมถนนหน้าหมู่บ้านซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรหลัก เนื่องจากกรณียะของ อบต. ยังไม่สามารถเข้ามาดำเนินการจัดเก็บได้ในทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ทั้งหมด ประกอบกับปริมาณขยะมีจำนวนมาก ทำให้คนในชุมชนต้องใช้การจัดการขยะแบบพึ่งตนเองไปก่อน จึงแนะนำให้ผู้พักอาศัยช่วยคัดแยกขยะเบื้องต้น และใช้น้ำ EM ราคเพื่อลดกลิ่นและช่วยย่อยสลายขยะอินทรีย์ได้ในเบื้องต้นเช่นกัน

การจัดการน้ำท่วมขังและการสำรวจลูกน้ำ พบว่ายังมีน้ำท่วมขัง (มีตะกอนดินและสิ่งปฏิกูลสะสม) ตามพื้นที่ต่ำที่เป็นแอ่งน้ำ และร่องระบายน้ำ และภาชนะต่างๆ เช่น กระจาดต้นไม้ บ่อเลี้ยงปลา ซึ่งยังมีกลิ่นเหม็นอยู่ อาจก่อให้เกิดโรคต่างๆ ได้ จึงแนะนำให้ผู้อาศัยใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ หรือ EM เพื่อช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ ขจัดกลิ่นเหม็น รวมทั้งส้วมบริเวณชั้นล่างที่ถูกน้ำท่วม ร่องระบายน้ำนั้น ได้แนะนำให้แต่ละหลังคาเรือนช่วยกันขุดลอกตะกอนดินที่มากับน้ำท่วมหน้าบ้านของตนเองแล้วใช้ EM ส่วนพื้นที่ถนนทางเท้า สนามหญ้า คูน้ำ บริเวณรอบบ้านของประชาชน ได้แนะนำให้ อบต. ใช้รถบรรทุกน้ำฉีดหรือรดดับเพลิงพ่นด้วย EM (2 กก. ต่อน้ำ 6-8 ลบ.ม. ฉีดพ่นได้ 32, 000 ตร.ม. หรือ 20 ไร่) ให้ทั่วบริเวณ เพื่อกำจัดกลิ่น และเป็นการบำบัดขั้นต้น ซึ่งสามารถพ่นซ้ำหลังจากฉีดครั้งแรก 3-7 วัน การสำรวจลูกน้ำ พบลูกน้ำ HI > 70 ในภาชนะ เช่น โถงน้ำ กระจาดต้นไม้ที่อยู่รอบๆ อาคารพักอาศัย ริมรั้วบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกน้ำยุงรำคาญ จึงแนะนำให้ผู้พักอาศัยช่วยกำจัด และล้างภาชนะดังกล่าวแล้วคว่ำทิ้งไว้ก่อน ภายในบ้านไม่สามารถเข้าได้ทุกหลังคาเรือนเนื่องจากชาวบ้านยังไม่เข้ามา บางส่วนออกไปทำงาน จากการสุ่มบ้านที่สามารถเข้าได้ไม่ค่อยพบลูกน้ำ

3. การควบคุมป้องกันโรคที่เกิดจากแมลงพาหะ

การพ่นสารเคมีกำจัดยุง ได้ดำเนินการพ่นเคมีกำจัดยุง 2 พื้นที่ (หมู่บ้านจัดสรรดิเอ็มเมอร์รัล โครงการ 4 เขต ต.บางพลับ และเขต ต.อ้อมเกร็ด) ทีมควบคุมแมลงพาหะได้ดำเนินการพ่น ULV แบบติดรถยนต์ และแบบชนิดสะพายหลัง รอบหมู่บ้านและตามซอยต่างๆ ของหมู่บ้าน และเข้าพ่นหมอกควันภายในบ้าน รอบตัวอาคารพักอาศัยโดยเข้าเฉพาะบ้านที่ผู้อาศัยอนุญาต

ปัญหาที่พบคือยังมีบ้านที่ไม่มีผู้พักอาศัยซึ่งอยู่ระหว่างการประกาศขายยังไม่มีเจ้าของโครงการหมู่บ้านเข้ามาทำความสะอาดและฟื้นฟูสภาพบ้านหลังน้ำลด ซึ่งอาจเป็นพื้นที่ก่อโรคได้

4. กิจกรรมอื่นๆ

แจกยาทากันยุง 100 ซอง และแนะนำ อบต. ให้เฝ้าระวังโรคที่อาจเกิดขึ้นภายหลังน้ำลด (Tetanus, Rabies, Dengue infection, Leptospirosis, Cluster คนป่วย, Cluster สัตว์ตาย รวมทั้งการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการเข้าพื้นที่หลังน้ำท่วม) ถ้าพบเกิดเหตุการณ์เกิดขึ้นให้แจ้งไปยัง รพ.สต. ที่รับผิดชอบในพื้นที่

เก็บภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนภายหลังน้ำลด

นายวิวัฒน์ สังฆบุตร (นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ)

ทีมปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา ผู้เขียนรายงาน